

פרוטוקול מס' 22/מ

מישיבת ועדת הכספים

היום ב', י"ג בכסלו תשס"ז - 28.11.1955 בשעה 10.50

ב ר ו כ ח י מ :

- י. גורי - יו"ר
- ח. אריאב
- י. בדר
- א. בהיר
- א. בקר
- א. הרצפלד
- ט. חזני
- ז. צור
- ז. טוזאייב
- י. טפיר
- י. פרדר

חברי הוועדה:

טוזמנים: ד"ר ברוש - נציג מט הכנסה
 מר שרף - המטונה על הכנסות הסדינה
 מר ליפטן - המטונה על הרכוש העירוני

סדר היום: (1) חוק לתיקון פקודת מס הרכוש העירוני
 (2) ספר הנישומים.

- - -

1. חוק לתיקון פקודת מס הרכוש העירוני

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.
 הדיון בפקודת מס הרכוש העירוני נסתיים.
 השאלה הייתה: אם יהיה סוכן האוצר לקבל תיקון שהוצע בוועדה. עכבנו
 על כן את ההצבעה. שאלנו לדעת האוצר וקבלנו את הסכמתו.

ד"ר קיסרון:

נתעוררו בקשר לחוק זה שלוש שאלות על ידי
 שלשה חברי וועדת הכספים: בדר, טפיר ורובין.
 בעקבות שאלותיהם נתבקשתי על ידי וועדת הכספים לעיין מחדש בנוסח,
 והגעתי לפסקנה שטוב יהיה להכניס את תיקונים הללו שמינם משנים את
 כוונת החוק ולא באים להסביר את כוונתו.

היינויים הם: בטעיף 2 לפקודת מס הרכוש
 העירוני, 1940, במקום הגדרת "בעל" יבואו הגדרות אלה:

(1) בנכס בית או בקרקע שמינם מוחכרים
לתקופה שלמעלה מ-3 שנים - הבעל ...

(2) בנכס בית או בקרקע מוחכרים -

(ב) בחכירת משנה שהיא לכל תקופת
 החכירה הראשית, יבוא לענין טעיף קטן (א) תוכנה המטונה במקום האנוכר

(3) מקום יבעל נכס בית המוכר לתקופה העולה על שלוש שנים, או שחזרו הרחיב ל נכס כזה, הוא חברה פרטית או אגודה שיתופית, והחוכר או חוכר המשנה, או אחד מבני משפחתו הדרים עמו, הוא חבר בהן, יראו את הנכס לענין סעיף קטן 2 (א) כאילו לא היה מוכר בחכירה ראשית או בחכירת משנה. הכל לפי הענין, אם לא הורה שחרת שר האוצר, או מי שהוסמך על ידו לענין זה.

הינו"ר י. גורי:
עתה נבקש סדר ליפסן להטביר את הטבלא.
לפי דעתי אין זהות בין הטבלא הזאת לבין
הנאמר בטופס הכחול.

אני נאלץ להפטיק את הדיון בסעיף זה.
בתעוררו בישיבה הקודמת שאלות רבות לגבי אופן הביצוע. הטבלא
שהובאה אינה משקפת את אשר נאמר בטופס הכחול. אנו מבקשים להביא
לנו טבלא חדשה.

2. ספר הנישומים

הינו"ר י. גורי: אנו משייכים את הדיון בסעיף זה.

י. גורי:
עלי להודות לח"כ בקר על האינפורמציה
הטענינה שמסר, אם כי אין לי ובוודאי גם
לו ודעות באמיתותה.

קודם כל באשר לצורת ספר הנישומים. החוק
הקודם לא נתן לכם דעות לפרסם; הוא התיר להכין את הרשימות, להפקידן
בידי פקידיו השומא כך שכל אחד יוכל לבוא ולהסתכל בהן, אך לא לפרסמן
בגבור.

מה היתה תוצאת הפירטום? - נזרקה פצצה
לתוך האבוד, ופצצה אינו מכשיר המבהיר ומלבן דברים. צצה טרירות
וחוסר אטון בשלטון, כי כל איש ואיש חיפש בספר הנישומים את סכריו
הוא היוועים כבעלי הון, ולתמהונו מצא כי הצהירו על סכומים קטנים
ביחס.

יש במדינת ישראל חוק, ולא רק במדינת
ישראל, כי מקצועות חופשיים אינם משלמים מס הכנסה. דווקא בשטח זה
יצאו דברים מוזרים. עורך דין המצליח פחות ראה כי חברו עורך הדין
המוצלח מסלם פחות ממנו. הוא הדין הרופא.

עוד בשעתו התנגדתי לפירטום, וזאת מפני
שהנני עבד של התורה הפיסקאלית האוטרית, כי הפרוצדורה של מס ההכנסה
צריכה להישאר בטוה. בארצות רבות שומרים על טוהיות השומא, ואין
מפרסמים ספר נישומים. פירטום הטורים הביא לדמורליזציה רבה.

אולם על אף הפירטום דבר אחד נשאר בטוה,
והוא: הכנסת הקיבוצים והקבוצות. החוק אומר כי הקיבוץ הוא הנישום,
ואילו כאן חלקו את ההכנסה של הקיבוץ למספר ראשים ופירטמו את
הכנסתו של כל ראש וראש. לא היה מקום לפרסם את הכנסתו של כל ראש
משפחה כי ראשי המשפחות אינם נישומים. הקיבוץ הוא הנישום. ואם
החלטתם לפרסם את הכנסותיהם של הקיבוצים, כי חובה לא היתה זאת,
היה עליכם לפרסם את הכנסת הקיבוץ כולו.

עד כה המסמך היחידי הרשמי לגבי הכנסות
הקיבוצים הוא אותו פסוק בדו"ח של ד"ר בלון האומר, שלאור האינפורמציה
שמסר סגן נציב מס ההכנסה ד"ר ברוש שלמו כל הקיבוצים עד יולי 1953
סך של 60 מילף ל"י.

פרשה זו של הקיבוצים וכן פרשת הקואופרטיבים היא היא הטביעה ליחס השלילי של הנישום לשלטונות מס ההכנסה. כדאי שתפרסמו באבור לא מה מסלם פלוני אלמוני אלא סקטור שלם חנהנה מ-80% של תקציב הפיתוח.

ועוד. החברות הממשלתיות הן עולם מיסותורי שאיש אינו יודע עליו. אין אנו יודעים כמה השקיע האוצר, אין אנו יודעים מה אשראי ביתן להם ואין אנו יודעים מהם רווחיהם.

ועוד באשר לצורת הפירטום. יש ללכת בדרך אחידה ולא בשתי דרכים או שלש דרכים. פעם אתם מפרסמים מה טכום עליו הצהיר הנישום, פעם - שומא ופעם - שומא סופית. הדבר הוא בניגוד לחוק. החוק מתיר עתה לפרסם את הרשימות אולם לפי קו אחד ויחיד.

לאור הבטיון נדמה לי כי טוב יהיה לוותר על הפירטום. הפירטום אינו פוסיף מאומה לשלטונות מס ההכנסה, אך מאידך - מגביר את המרירות בקרב הצבור.

היו"ר י. גורי:
אינך יכול לומר כי החוק אינו מתיר ללכת בשלש דרכים גם יחד. מנוסח החוק אנו למדים כי הפירטומים יכולים להיעשות בכמה וכמה דרכים. יתכן ונכון יהיה לבחור בדרך אחת, אולם אינך יכול לומר כי זה בניגוד לחוק. שורת ההגיון דורשת אחידות, אבל איני חושב כי זה בניגוד לחוק.

י. בדר: אני חושב כי זה בניגוד לחוק.

אני חוזר ואומר: ההגיון מחייב להפסיק את הפירטומים ולהשקיע את המרץ בשיפור דרכי הגבייה והרחבת מספר הנישומים

א. בהיר:
חבר הכנסת בדר עורך שאלה: אם פורסם ספר הנישומים כחוק. לפי דעתי הוא פורסם כחוק, כי יש דברים שאריך לשקלם במסגרת של 4 שנים ולא במסגרת של שנה אחת בלבד. הספר פורסם בעקבות תביעתה הנמרצת של וועדת הכספים. אינני יודע מה היה מחליט שר האוצר אילולא תביעתה זו של וועדת הכספים. הספר מלא שליחות בחיינו הן מבחינת עניני גביית מס ההכנסה והן מבחינת חינוך האזרח לתשלום מס הכנסה. יתכן וצריך להכניס שינויים בצורת הפירטום בעתיד בכדי להקל על העיון בספר. הספר אינו מחולק למקצועות, אין הוא מחולק לפי גובה ההכנסות, אלא לפי שמות בלבד.

להערתו של ח"כ בדר בענין סמירת סודיות ההכנסה של הקיבוצים. אין הדבר כך. כדי שנה בשנה מתפרסם ילקוט ברית הפיקוח הכולל את כל המאזנים, חשבון רווח והפסד הכנסה ברוטו ונטו של כל ענף וענף. הדבר הברור ביותר המופיע בספר זה של ברית הפיקוח הוא השומא של הקיבוצים. הקיבוצים משלמים מס הכנסה לא רק לפי החוק אלא הרבה יותר, סכום העולה על כל תשלום פרטי, וכדאי שיעלה הדבר פעם לדיון רציני ביותר. לדעתי יש אפליה לרעה של הקיבוצים בענין זה לגבי איש פרטי. יתר על כן, בקיבוצים יש 15 אלף משפחות הנחונות כולן לבקרת ישירה. נסיון בלתי הוגן הוא איפוא לפגוע בקבוצה זו של עשרות אלפי נפשות ולהדביק להן תו שאינו מגיע להן.

אם תבוא החלטה לפרסם את תשלומי המס - יפורסמו גם תשלום המס של הקיבוצים. כל עוד אין החלטה כזאת - לא יכולה להיות זו לגבי הקיבוצים, ותביעתו של ח"כ בדר היא איפוא בניגוד לחוק.

אם תועלה הצעה להעמיד פרשה זו על סדר היום -

אהיה הראשון שאתמוך בה.

ה'ו"ר י. גורן:

לידיעותיו של ח"כ בהיר: בירורים אלה
עמדו ללא אחת על סדר היום. אינני מתנגד
להעמיד את השאלה לבירור נוסף, אולם הדבר ישעמם רבים.

א. בהיר:

אינני מציע זאת, אולם אם אחד מחברי
הוועדה יציע הצעה כזאת - מהיה הראשון

שמתסוך בה.

אני קרוב כי המספר שנקט בו ח"כ בדר

80% איננו נכון. הקיבוצים אינם מקבלים 80% מתקציב הפיתוח.

י. גורן:

לא אטרתי הקיבוצים. אטרתי הסקטור
ההסתדרותי.

א. בהיר:

גם זה איננו נכון.

אשר להצעות. כל נראה את הספר הזה כספר
חתום שאריך לגזוז. ספר זה פותח אפשרות של בירור. אני מציע לדון בשאלה:
איך ובאיזו דרך נקוט, לאור הידיעות שנתן ספר זה, לגבי אלה שלא שילמו
מס של אמת. הדבר איננו כה קשה לבדיקה. אפשר לעשות זאת על ידי בדיקת
רכוש מזרחי הסדינה משנת 1948 עד 1955. הידיעות הניתנות בספר זה לא
יעברו לגביזה אלא ישמשו בסיס לצרכים המיוחדים של החירום והגטחון
בפניהם אנו עומדים כיום. זוהי הצעה הפרויבציונית ולא אכנס לפרטים.

ס. חזני:

הייתי בין אלה שדרשו את פירסומו של
הספר הזה. אולם לצערי שכרו של הספר

יצא בהפסדו, אלא אם כן נמשך לספל בתוצאות הנובעות ממנו.

סבור הייתי כי פירסום ידיעות כאלה,

ידיעות בולטות וזועקות עד לב השמים, יביא למפולת חברתית. יהודים
שלא הצהירו על מס של אמת ולא שילמו מס של אמת יתביישו בפני חבריהם,
יתביישו לצאת לרחוב, יהיו מוזהרים, ינותקו מסגעי חברתי. אולי כזאת
לא קשה להיפך, הציניות שברחוב התחזקה והתגברה. המתביישים הם דווקא
אלה ששילמו יותר בחשבם: אנו בטלנים, אנו תמימים ואילו המתריים בעלי
העזה. זו היתה התוצאה.

גם אני חשוב כי ספר זה אינו נעול. יש

לחזור אליו. חייבים אנו לחזור לעבר.

בשבילי היה הספר בבחינת גילוי מזעזע.

לא כן בודאי בשביל פקידי השומא שידעו על כך עוד לפני שנתים ימים לפחות.
ואני שואל: היכן היו שלטונות מס ההכנסה אז? אני יודע כי יש הבדל
רב בין המצב היום לבין מה שהיה בעבר. אני יודע כי הגבייה הלכה והשתפרה,
הולכת ומשתפרת מיום ליום, אבל חייב אבי לחזור לעבר. הפרצות הן רבות.
האם לא ניסו שלטונות מס ההכנסה לקבוע ספר כזה לעצמם? האם הם לא ידעו
על כך? אין להניח את הספר הצדה.

אין לי הצעות קונקרטיות, אולם הצעה

חשובה אחת, והיא: מרחק הזמן גריך להירת יותר קצר. אנו עומדים בשלהי
שנת 1955 ולא עתה הזמן לדון על שנת 1952. קצת גם נשכח, אין קנה מידה
נכון, ולהגא יש לדאוג כי הפירסום יהיה קרוב יותר לשנת ההכנסה.

אינני רוצה לטעון כי כל השכירים

קדושים, אולם יש הבדל בטכום. שכיר יכול לעקוף טכום של מאה ל"י, ואצל
אחר מגיע הדבר לרבעות. נכון שדין פרוטה כדין מאה, אולם כדאי שידע
על כך המגור וישווה, פרט לפרט וחוג לחוג. יש, על כן, לפרטם גם ספר
נישומים של שכירים.

א. הרצפליד:

חשבתי כי בענין ספר הגישושים כולנו
נמאחד בדעה להגיע לתשלום מס של אמת.
אולם אם כוונת הפורום הזה פה להצדיק את הסציאות - דוטני כי אבדנו את
החוש.

אינני חושב כי שכרו של הספר הזה יצא
בהפסדו. אני רוצה להניח כי הנהלת מס ההכנסה למדה משהו, בודאי גם
עשתה משהו, ואם עשתה - אנו דואים לטמוע על כך. בל נהפוך את הדיון פה
למחלוקת שלא לשם שמים.

דפדתי בספר וראיתי בו דברים מוזרים,
ממס צועקים. טוניעים כאן קמות של רופאים מפורסמים, האחד - 9000 ל"י
הכנסה, כלומר פחות מאלף ל"י לחודש, והשני - 6000 ל"י. יש לבדוק את
הדברים. רופאים אלה טרורויהים הוון.

לח"כ בדר אני רוצה לומר כי מזמנו בענין
הקיבוצים והקואופרטיבים הוא ריק מתוכנו. אינני רוצה שישב פה, סביב
השולחן הזה, כאגודה של אינטרסנטים. את כך נעשה - נמעל במפקדינו.

עלינו לשאול את עצמנו שתי שאלות: א)
באיזו מידה למד מנגנון מס הכנסה מהפירסום, מה תיקן ומה לא תיקן.
ב) איך אנו כאנשי צבור יכולים לסייע למנגנון להשיג את המבוקש, להדריכו
וליעץ לו.

ג. סוזאייב:

בגד עורל למנגנון מס ההכנסה, ואולי
הוא עצמו אשם בכך שגדס לו עורל. כי אם
היום פורטמו השומות שמלפני כמה שנים בצדק מתקיימים ומאשימים את המנגנון
ובצדק שואלים הכל ללא הבדל השתייכות מפלגתית: היכן היה עד כה? גם
השנה שנבחרה לא היתה טובה, כי דווקא אז היו הליקויים רבים ובינתיים
תוקנו הליקויים. זאת באשר לזמן ולבחירת השנה.

אשר לפירסום. תמיד היה זולק, וגם מקרב
אנשי מפא"י, שלא התלהב מן הפירסום, אולם גם זה שלא התלהב - לא אמר לא,
כי לא רצה שיצביעו עליו כעל זה החושש מן הפירסום. ההחלטה עם נתקבלה
פה אחד היתה לא סתוך אמונה כי זה טוב, אלא סתוך חשש אחד, והוא: אל
תחשוד בי כי אני מפחד.

הפירסום הוא תוצאת ההתנבחות שלנו, של שלך
ושל שלי, דבר שאינו מוטיף מאומה למטרה לשמה פורטס הספר. אני רוצה לשאול:
כמה מכספולרים נמכרו? נדמה לי שנמכרו הרבה פחות מאשר קיוו קודם לכן.

אני רוצה לאיין כי הלהיטות שלנו ללמוד
ממדינות אחרות מתבלט במיוחד בשטח הססים. דברים טובים באמת איין אנו
לומדים. איין לייצר טוב ואיין לבנות את המסק זאת איין אנו לומדים.

בענין הקיבוצים. אני רוצה לומר לח"כ
בהיר: חכמים הזהרו בדברייכם. אינאנו מנסים להשמיץ ולהטיל דופי בקיבוצים.
אני רוצה לאטט דברי אנשים רשמיים ששמדו, כי עד לתיקון המחרון של חוק
מס ההכנסה שאושר בכנסת בחודש אוגוסט 1954 לא הייב היה אף קיבוץ אחד
בתשלום של מס הכנסה. החוק התייחס אליהם בליבראליות. הרוב בכנסת העביר
חוק ליבראלי לגביהם. ואם שילמו הקיבוצים מס הכנסה הרי לא סתוך חובה,
לא לפי החוק, אלא סתוך רצון לשמור על יחסי צבור, סתוך רצון לסנוע
בקרית. סתוך הטכס ג'נטלמני כזה, שאני טאד מככו אותו, שלמו הקיבוצים
סכום מסויים בעבור כל השנים. אולם איין הדבר משנה כפלוז הנימה את
העובדה כי עד לסוף שנת 1954 לא הטיל החוק חובת תשלום מס הכנסה על כל
הקיבוצים שיכלו לעמוד בכך, קיבוצים מכובדים שיש להם תעשייה.

בקרוב כל צבור יש אנשים המשתמטים מתשלום
של אמת. גם קיבוצים מנסים לא לשלם לפי החוק, ובל יגיד לי ח"כ בהיר
שאזמין את הפירסום של ברית הפיקוח ואלמד את התורה הזאת. אינני רוצה

לאטט את אשר אשר איש קיבוצים אחד על המאזנים של ברית הפיקוח ובעיקר על מאזני הקיבוצים.

דבר ח"כ בהיר על הצורך בבדיקת מס

הרכוש. הרי משרד מס ההכנסה עושה את המלאכה הזאת ובנאטנות, ואני אומר זאת לא בעקיצה. אמרתי כבר לד"ר ברוש כי שמעתי מחברות גדולות בהן יושבים טומחים לניהול פנקסים, באיזו הערצה הם מדברים על פקידי מס ההכנסה הבאים היום לבדוק את הספרים.

ולא רק הקיבוצים. אעיר משהו לגבי "תנובה". אינני מבין מדוע צריך היה שר האוצר אשכול להסביר ולתרוץ העובדה ש"תנובה" אינה משלמת בה בשעה שכאשר אתה פותח את הספר הוורוד הזה אתה מוצא הכנסה של 240 אלף ל"י רווח. צודקת "תנובה" בטענתה שלפני התקנון אין לה רווחים. אני חושב שהיא כן צריכה לשלם, אני חושב שהיא מנסה בצורה הוגנת להבריח רווחים כדי לא לשלם מס הכנסה, ולא רק היא אלא גם חברות אחרות מסוגה. קרתה כנראה תקלה. פקידי הרום מצאו במאזנה משהו שלא הסכימו להכיר בו כפסוד מס ועליו אמרו: על כך תשלמו מס הכנסה. דבר קרה דווקא לפני פירסום הספר.

נסינו ללכת בסתי דרכים כדי להגיע למס

של אמת: האחת - בדרך של החמרות מכסימליות והשניה - בדרך של תיקון חוק מס ההכנסה והכנסת הקלות בשעורי המס, לבל נעמיד את האזרח במצב שיחייבו לחפש לו דרכים להשתמט מתשלום מס של אמת. יתכן והשותפים החדשים בממשלה לא למדו עדיין את התורה האומרת, שכל שתחמיר ותקשה במקום שתקל - תהיה ההתנגדות גדולה יותר. ועתה עומדים הם בפני הגדלת שעורי המס. הרבה דובר בוועדה על תקרה של חמישים אחוז. החלטה בענין זה נתקבלה. היתה זו הצעת מפא"י, הצעתו של נפתלי או של קפלן ז"ל. רבים ביטלו בעקבות החלטה זו את החברות והופיעו כפרטים, כי יצא שאם המדובר בחברה - עליו לשלם לא 50% אלא 65%. עכשיו תפסתם אותם במלכודת אם תשנו את החוק.

הממשלה דורשת הרבה מן האזרחים, היא

גם צריכה לדרוש מהם הרבה, אבל עליה לנהוג זהירות גדולה כלפי האזרחים ולהבטיח כי החוק יהיה חוק. קיים מאבק נצחי ומלחמה מתמדת בין השלטון ובין משלטי המס ולא רק במדינתנו אלא בכל המדינות בעולם, אולם בכוח הזרוע לא הצליחו להגיע למס של אמת באף ארץ אחת, כי רצון הקיום הוא חזק מכל החוקים גם יחד.

אני מוכן להצביע בעד חוק, שידידי מר

שרף וד"ר ברוש ישימו את ידם על ליבם ויגידו שהם משוכנעים לפי מצפונם הם ולפי הבנתם הם כי החוק כפי שהוא טובא הנו הוגן וצודק. אם יאמרו זאת אהיה מוכן להצטרף אליהם.

י. ספיר :

אני מצטרף אל אלה שאמרו כי לאור הנסיון אין מקום להמשיך בפירסום. אני רוצה לשאול שאלה. אם אינני טועה אחת מסגמותיו של הפירסום הזה היתה להביא לידי זרם של אינפורמציה מפרטים, אותו שלטונות מס ההכנסה לא יכלו להשיג בעצמם. אני רוצה לדעת אם אינפורמציה כזאת זרמה למגבון מס ההכנסה לאחר פירסום הספרים הללו.

מר שרף : לא חיכינו לאינפורמציה, אין אנו זקוקים לאינפורמציה ולא קיבלנו אינפורמציה.

י. ספיר : היו כאלה שנתנו ניסוק כזה, ואם היה ניסוק כזה הרי בעקבות דבריו הוא בטל.

עיינתי בספר. יש דברים הנראים כמוזרים בעקבות צורת הפירסום, וזה דווקא שעורר את הסנסציות הגדולות ביותר. הפירמה של האיש והפרט חופיטים לחוד. אתה רוצה שם אדם הידוע בבטל

הון המופיע עם סכום קטן ביחס, ואינך קושר זאת עם הסכום המופיע לצד הפירטה שלו.

השפעה על דעת קהל. בחלק מן המקרים אישרו שלטונות מס ההכנסה את ההצהרה וגטרו את החשבון. הכוונה לספר 2. זה כולל חלק גדול מן המספרים המופיעים. כלומר לגבי חלק ניכר זה של הצבור רטאים גבוהים לשאול: כיצד קרה הדבר, והרי אתם לא חסודים עלינו על בטלנו ועל אפשרות לרמותכם מכף רגל ועד ראש. אם אישרתם מדוע קמה טנסציה. שאלה זו מופנית יותר אל שלטונות מס ההכנסה מאשר אל המשלם. הרי עשיתם זאת לאחר בדיקה, ומה אני, הצבור, כי אשפוט אם יש בדבר הזה רמאות אם אין. זה תפקידכם. יכול אני להגיע למסקנה הפוכה: כיוון שאשרתם סימן גם שלא מגיע לכם יותר. רבים הם גם ההגונים ויש חוב מוסרי לגביהם. הדבר גרם לשפיכות דמים בלתי צודקת.

מה צריך להיעשות כדי להגיע לגבייה של אמת. אינני יודע למה צריך לחזור ולהטביר. האם צריך אני לחזור ולהטביר כי שעוריים אלה של מס ההכנסה הם אבסורדיים כשלעצמם ובהשוואה לכל מדינה. אנו שוכחים כי דווקא העצמאים הללו שלמו גם מלווה חובה, כלומר - הם שילמו מס הכנסה יותר גבוה, ובארצות אחרות אין מס כזה.

ז. צור: האם הם התרוסשו?

י. ספיר: אני מודיע לך חבר הכנסת צור כי כל אדם הגון יכול להתרושש. יודע אני את המצב בין הפרדסנים. אני יודע את חשבונותי אני, לא רק שאי אפשר להתעורר אלא שצריך להיות מנוחה כיצד לא להתרושש. אינני חושב שיש מקום לויכוח כזה בינינו. גם שלטונות מס ההכנסה יודעים הרוב רובו של הצבור אינו יכול לעמוד בזה ומוכרח לבוא שינוי ראדיקאלי, דבר שלא יפחית את ההכנסות. לא רק שלא יפחית אלא גם יעלה. ההכנסה עלתה בשנים האחרונות יותר מהאומדן האופטימי ביותר ובעיקר בגלל ההקלות. זו צריכה להיות המסקנה. אין מקום לויכוח. האמת בוקעת.

בזמנו ביקשתי שימציאו לנו מספרים מקיבוצים, מוטבים ומוטבות על השנים האחרונות. לאחר דחיות טרובות - קיבלנו את המספרים. היחידה בקיבוצים ותיקים כמו דגניה, מס ההכנסה ששולם על ידי הקיבוץ במסך שלש השנים האחרונות לטרות הסינויים היה עשרים וחמש ל"י. במושב מ-75 עד 130 ובמוטבה מ-120 עד 200. האפשר לקבל מספרים ברורים פחות או יותר על המס המשתלם בפועל במסך שלש השנים האחרונות: 1952-1953, 1953-1954 וחלק משנת 1954-1955?

אינני מדבר על הקיבוצים החדשים. אני מוכן בשתי ידי לחתום על שחרור קיבוצים מסויימים באזורים מסויימים מתשלום מס הכנסה. לא כן לגבי מסך ותיק, מתפתח ומתקדם. מדוע היחידה שם, אפילו בהשוואה לשכיר, צריכה לשלם פחות? מדוע אי אפשר להגיע בנקודה זו להסכמה? המרירות המצטברת שקולה כנגד כל רווח.

ז. צור: אני רוצה להציע מספר הצעות.

אין טפק כי כהוצאה הראשונה של ספר הנישומים היו ליקויים, אבל התועלת שאפשר להפיק ממנה ואשר הופקה ממנה היא רבה הן מבחינת הגדלת תשלום המסים, הן בשביל בקרת עממית של המנגנון העוסק בגבייה והן בקרת כלפי המנגנון.

טספר הצעות לעתיד:

(א) צריך להגיע לכך שלא יעדר מלח טספר הנישומים. כלומר - פירטום לפי תעודות זהות.

(ב) הפירטום ייעשה על ידי סדר הלק-בית.

(ג) הוא יכול את כל החברות.

(ד) במידה ופירטום הספר עלול להיזכות עקב חוסר החלטה נופית של המס, אני מציע להקדים להוציאנו לאחר שלב הצהרה בלבד.

(ה) מהדורה זו של ספר הנישומים אין לדאוג כנעולה. צריך שתיקבע ועדה פרלמנטרית או ועדה צבורית שמתפקידה יהיה לא לעטוף בכל השמות הסופיעים בספר אלא בעשרת אלפים שמות בלבד, לפי הרכב סטויים של מקרים בולטים, ולאחר שיקול דעת שלה יחד עם שלטונות מס ההכנסה יגיעו למסקנות ולהחלטות. תוכרז אנטסיה על העבר, עונש כספי או חובה לשלם בעד העבר לפי צמידות לאינדכס.

(ו) יש להטיל נחירות יותר גדולה על רואי-חשבונות. אני טרשה לעצמי לומר כי במקרים לא טעטים שותפים רואי-חשבונות לעברה. אם נוחנים את חתימתם להצעות שאינן סכונות ואינן מתקבלות על הדעת. יש להטיל עונש על אותם רואי החשבונות שחתמו על דבר לא נכון. נראה לי כי עד כה לא הופעל טעיף 79(ג).

(ז) ידועים לי מקרי תלונות על הלנת תשלומים של מס ההכנסה לשכירים. יש לתקן את העוול, וגם על כך אפשר להטיל קנס.

(ח) בענין הקיבוצים. אינני יודע אם תסכים אתם, ח"כ בדר וח"כ סוזאייב, לדרוש את אותה מידת היוון בקשר עם עוסט בעול בטחון ועול של הוצאות מוניציפליות כבקיבוצים.

הקיבוצים שילמו מס הכנסה גם בשעה שהחוק לא הטיל עליהם חובת תשלום. לאחר בדיקה שנערכה לא טכנר התברר כי הקיבוצים שילמו גם יותר וחלק מן הכספים הם מקבלים עתה בחזרה. עתה לאחר שתוקן החוק - אין כל הבדל.

יש לי טענה אל שלטונות מס ההכנסה. יודע אני כי הם עומדים תחת לחץ צבורי לא קטן ומושפעים ממנו לא בצסק. הם מושפעים מן התעמולה האומרת, כי הקיבוצים מיתמסים מתשלום מס הכנסה. בזמן האחרון עורכים שלטונות מס ההכנסה בקרת של ספוננים במשקים. הם עומדים על כל פרט ופרט ובצורה שאינה קיימת לגבי חלקים אחרים של המשק. אנו עדים אפילו לאפליה לרעה, כנראה יש ערך לתעמולתו של ח"כ בדר.

הייתי רוצה שיקויים בירור נוסף בענין הקיבוצים. אנו נוכל לעמוד במבחן הזה ללא כל חשש. אבל אני תובע דבר נוסף: לא להזניח עקב הדיון במס ההכנסה של הקיבוצים את החלקים האחרים של המשק המיתמסים.

נמשיך לדון בטעיף הזה בשבוע הבא.
אני נועל את הישיבה.

הינ'ר י. גורי: